

**Social- og
Indenrigsministeriet**

Analyse af dele af det familieretlige område

Bilagssamling

Maj 2016

Et system med fokus på familiernes behov

En analyse af rammer, regler og snitflader i forhold fader- og medmoderskab, separation og skilsmisse, herunder ægtefællebidrag, børnebidrag og forældreansvar

Maj 2016

Henvendelse om publikationen

kan ske til:

Social- og Indenrigsministeriet

Holmens Kanal 22

1060 København K

T 33 92 93 00

Elektronisk Publikation:

ISBN: ISBN- 978-87-999120-5-6

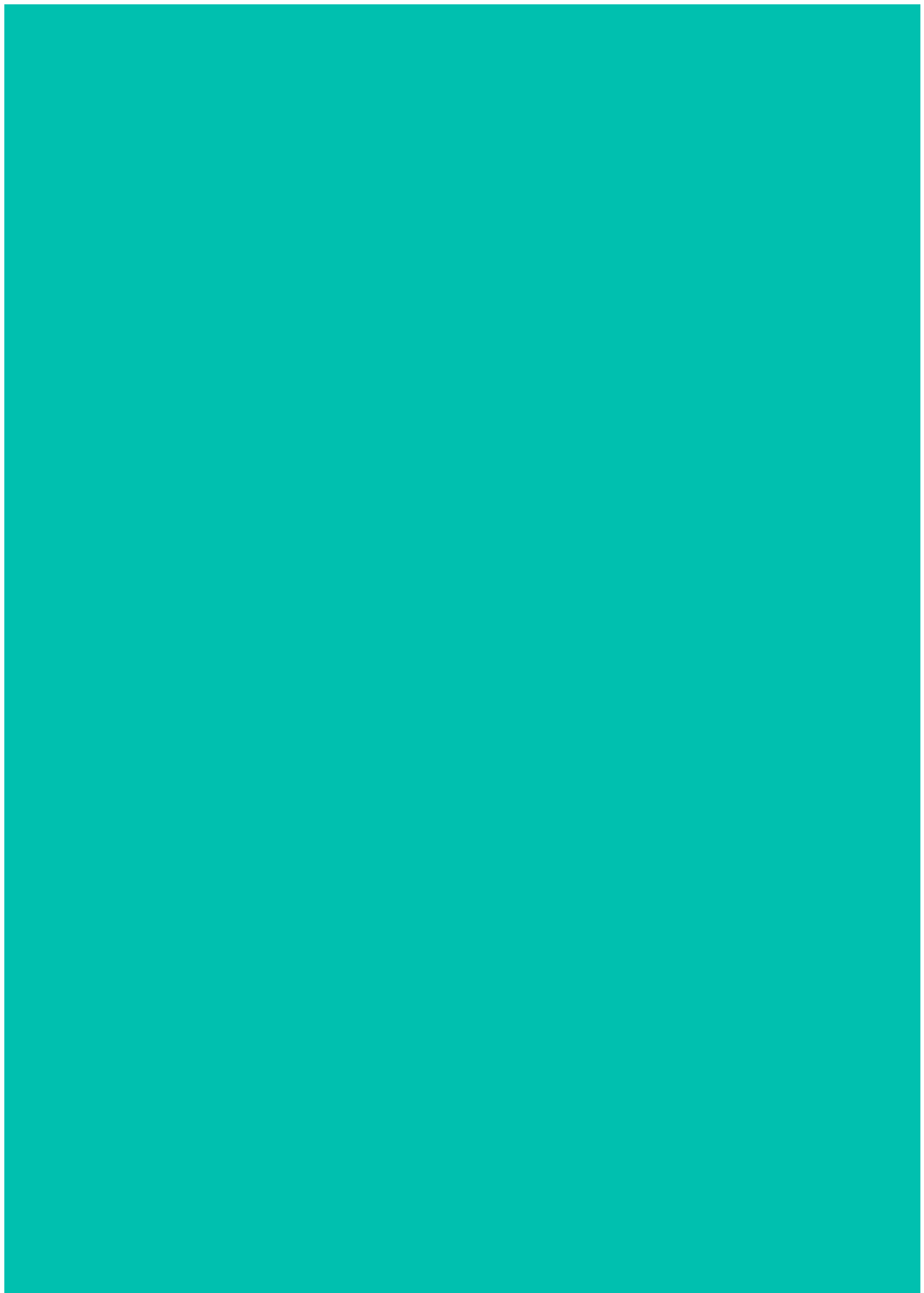
Publikationen kan hentes gratis på

Social- og Indenrigsministeriets hjemmeside:

www.sim.dk

Indhold

Bilag 1	6
Bilag 2	7
Bilag 3	15
Bilag 4	19

Bilag 1

Om indsamling af talmateriale til brug for analyse

Statsforvaltningen, Ankestyrelsen og Domstolsstyrelsen har bidraget til analysen på forskellig vis.

Myndighederne har således alle bidraget med oplysninger om sagsantal og sagsbehandlingstider trukket fra deres respektive sagsbehandlingssystemer eller fra statistiske opgørelser for myndigheden. Disse oplysninger er særligt anvendt ved udformningen af analysens afsnit om "sagerne i tal".

Statsforvaltningens produktionsstatistik belyser ikke alle de aspekter, som analysen berører, hvorfor det i nogle tilfælde har været nødvendigt at foretage stikprøver. Der er således foretaget stikprøver i forhold til afgørelser om udmåling af ægtefællebidrag. Endvidere er der foretaget en særskilt gennemgang af 100 sager om forældremyndighed eller barnets bopæl, som er sendt til retten (vedlagt analysen som særskilt bilag). Også i forhold til konfirmationsbidrag er der foretaget en stikprøvevis indsamling af oplysninger i forhold til 100 sager. På enkelte områder har det endvidere været nødvendigt for Statsforvaltningen at supplere med en skønsmæssig vurdering af specifikke oplysninger om sagsantal m.v. Det er tilfældet i forhold til en række uddybende oplysninger om fader- og medmoderskabssager. Skønnet er dog så vidt muligt foretaget på baggrund af en manuel optælling.

Derudover er der fra Statsforvaltningens og Ankestyrelsens side modtaget bidrag, der indeholder en vurdering af enkeltstående sagsområder eller temaer. Statsforvaltningen har således foretaget en vurdering af "det særlige spor" baseret på erfaringer fra hverdagen. Endvidere har Statsforvaltningen løbende indsamlet oplysninger om domstolenes behandling af sager om separation og skilsmisse ud fra de retsafgørelser, der er modtaget i kopi fra retterne i en 1-årsperiode fra 2013-2014, og foretaget en sammenstilling heraf. Der er ligeledes lavet en kortere oversigt over en række byretsdomme fra 2015 i sager om ægtefællebidrag (vedlagt analysen som særskilt bilag).

Bilag 2

Udvalgte Byretsdomme fra 2015, hvor der har været uenighed om bidragspligt eller lejemål

1) Ingen bidragspligt

35 års samliv.

Manden ønsker ægtefællebidrag i 5 år.

Indkomstforhold:

Mand 187.432 kr. årligt.

Hustru 382.269 kr. årligt. Dertil kommer hustruens pensionsopspring på ca. 1 mio. kr.

Retten i Holstebro: Da parterne begge løbende har haft arbejde, og da mandens situation ikke er en følge af ægteskabet, er der ikke grundlag for at pålægge hustruen bidrag over for manden.

21 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag i 5 år.

Indkomstforhold:

Mand 474.000 kr. årligt.

Hustru 253.000 kr. årligt.

Retten Viborg: Da hustruen har været tilknyttet arbejdsmarkedet i mange år, indtil hun blev sygemeldt i 2013 på grund af en arbejdsskade, og da hendes nuværende beskæftigelsesmæssige situation antages ikke at skyldes ægteskabet, fastsættes efter en samlet vurdering ingen bidragspligt

20 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand 400.000 kr. årligt.

Hustru 200.000 kr. årligt i form af sygedagpenge.

Retten i Randers: Da hustruens helbreds- og beskæftigelsesmæssige situation ikke skyldes ægteskabet, fastsættes efter en samlet vurdering ingen bidragspligt.

20 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand 416.000 kr. årligt.

Hustru 74.800 kr. årligt.

Retten i Svendborg: Da størrelsen af hustruens indkomst ikke skyldes ægteskabet, fastsættes ingen bidragspligt.

---

18 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand pension. Størrelse uoplyst.

Hustru 265.000 kr. årligt i form af pension.

Retten i Aarhus: Begge ægtefæller har haft fuldtidsarbejde under ægteskabet. Under henvisning til størrelsen af hustruens pension, finder retten, at hustruen kan forsørge sig selv.

18 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst.

Hustru uoplyst.

Retten i Næstved: Hustruens depression i 2001 og efterfølgende overgang til deltidsarbejde er uden sammenhæng med ægteskabet. Uanset varigheden af ægteskabet og forskelle i indkomstgrundlaget, findes der ikke grundlag for at pålægge manden bidragspligt.

17 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand (39 år) 175.000 kr. årligt i form af førtidspension.

Hustru (39 år, udlænding) kontanthjælp.

Københavns Byret: Retten finder, at hustruen har behov for bidrag, men at manden ikke har nogen bidragsevne. Det anses ikke for sandsynligt, at mandens indkomstmæssige situation vil bedres. Der pålægges derfor ingen bidragspligt.

14 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand 190.000 kr. årligt.

Hustru 8.700 kr. månedligt (netto).

Retten i Aarhus: Efter det oplyste om parterne og de økonomiske forhold, sammenholdt med varigheden af ægteskabet, findes der ikke grundlag for bidragspligt.

14 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag i 3 år. Der er 3 børn i ægteskabet og det yngste barn er autist.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst.

Hustru 201.000 kr. årligt ved 25 timers ugentlig arbejdstid.

Retten i Aarhus: Der er ikke grund til at antage, at hustruen ikke kan øge sin arbejdstid, da hun er 41 år og ved godt helbred. På baggrund af ægteskabets varighed og parternes forhold findes der ikke grundlag for bidragspligt.

13 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag i 5 år.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst.

Hustru uoplyst.

Retten i Kolding: Det findes ikke at kunne tilskrives forholdene under ægteskabet, at hustruen stoppede på arbejdsmarkedet og der findes ikke at foreligge aktuelle oplysninger, der kan begrunde en bidragspligt.

11 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt. Begge ægtefæller var pensionister da ægteskabet blev indgået.

Indkomstforhold:

Mand 390.000 kr. årligt (pension).

Hustru 73.536 årligt (pension).

Retten i Nykøbing F: Der findes ikke grundlag for at fastsætte bidragspligt. Forskellen i indtægt skyldes ikke ægteskabet.

9 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag i 10 år.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst. Er selvstændig revisor.

Hustru uoplyst. Er socialrådgiver.

Retten i Esbjerg: Trods det er ubestridt, at hustruens lavere indkomst skyldes den måde ægtefællerne har indrettet sig på under ægteskabet, anses hustruen for at have gode muligheder for at forbedre sin indtægt. Oplysningerne om det yngste barns helbred, findes ikke at have nogen afgørende betydning i denne sammenhæng. Uanset ægteskabets varighed og mandens indkomstforhold, anses der således ikke at være grundlag for bidragspligt.

8 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag i 3 år.

Indkomstforhold:

Mand 25.000 kr. årligt som selvstændig, udbetalt fra egen virksomhed, der i samme periode havde et overskud på 850.000 kr.

Hustru (sygemeldt) 29.000 kr. månedligt i form af 16.000 kr. i dagpenge og 13.000 kr. fra indkomstforsikring.

Retten i Viborg: Det findes ikke godtgjort, at hustruen ikke kan komme i arbejde. Det findes heller ikke godtgjort, at hustruen ikke kan forsørge sig selv, indtil et evt. arbejde kan tiltrædes.

7 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst.

Hustru uoplyst. Oppebærer pension.

Retten i Svendborg: Under hensyn til, at hustruen allerede før ægteskabet blev tilkendt pension, har ægteskabet ikke haft indflydelse på hendes indtægtsforhold. Der findes derfor ikke grundlag for bidragspligt.

3 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag i 3 år.

Indkomstforhold:

Mand 480.000 kr. (48 år).

Hustru kontanthjælp (35 år, udlænding).

Retten på Frederiksberg: Henset til ægteskabets varighed, parternes alder, erhvervsevne, personlige såvel som indkomstmæssige forhold, findes der ikke grundlag for at pålægge bidragspligt.

2 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag i 2 år.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst.

Hustru uoplyst.

Retten i Holbæk: På grundlag af det korte ægteskab, oplysningerne om at hustruens opholdstilladelse udløber, samt under hensyn til at hun er i Serbien og ikke har givet møde, findes der ikke grundlag for at pålægge bidragspligt.

2) Bidragspligt

10 års bidragspligt. 22 års samliv.

Hustruen ønsker tidsubegrænset ægtefællebidrag.

Indkomstforhold:

Mand 1,1 million årligt (53 år).

Hustru 10.200 kr./mdl. (netto) i form af pension (70 år).

Retten i Odense: Under hensyn til længden af ægteskabet samt indtægtsforholdene nu og under ægteskabet, finder retten ikke, at hustruen selv kan skaffe sig et tilstrækkeligt underhold. Manden pålægges derfor bidragspligt i 10 år. Der ses ikke at foreligge sådanne særlige grunde for at pålægge tidsubegrænset bidrag.

8 års bidragspligt. 39 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand 32.000 kr. månedligt.

Hustru (59 år) 24.000 kr. månedligt som ufaglært dagplejer for flere børn.

Retten i Kolding: Under hensyn til hustruens alder, samlivets varighed og forskellen i indkomst, sammenholdt med usikkerhed omkring muligheden for fortsat at være dagplejer, herunder at der ikke har været anden tilknytning til arbejdsmarkedet, fastsættes der bidragspligt i 8 år.

7 års bidragspligt. 19 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst.

Hustru pt. sygemeldt. Tidligere medhjælpende ægtefælle.

Retten i Herning: Under hensyn til den markante forskel i erhvervsituationen, hustruens langvarige sygdomsforløb samt ægteskabets varighed, fastsættes der bidragspligt i 7 år.

---

5 års bidragspligt. 33 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand 600.000 kr. årligt.

Hustru 180.000 kr. årligt.

Retten i Holstebro: Mandens erhvervsevne vurderes som værende væsentlig bedre end hustruens. Det kan dog ikke tilskrives ægteskabet som sådan, men først og fremmest hustruens fysiske og psykiske vanskeligheder. Den væsentlige forskel i erhvervsevnen må dog tillægges vægt i afgørelsen, idet det ikke kan antages, at hustruen kan opnå en væsentlig højere indkomst. Under henvisning hertil samt samlivets varighed, pålægges 5 års bidragspligt.

5 års bidragspligt. 22 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag i 10 år.

Indkomstforhold:

Mand folkepension, ATP samt ratepension på 6.900 kr. månedligt. Hertil kommer en pensionsopsparing på 340.000 dollars.

Hustru folkepension og ATP.

Retten i Holbæk: Parret har i flere år boet i udlandet, som følge af mandens arbejde, hvor hustruen ikke har haft nogen indtægt. Under hensyn hertil, samt ægteskabets varighed og forskellen i pensionsindtægter, fastsættes bidragsperioden til 5 år.

4 års bidragspligt. 34 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand 400.000 kr. årligt.

Hustru 170.000 kr. årligt.

Retten i Næstved: Hustruen har under ægteskabet været hjemmegående. Der er samtidig usikkerhed omkring hendes fremtidige indtægtsmuligheder. Efter en samlet vurdering pålægges manden derfor bidragspligt i 4 år.

2 års bidragspligt. 29 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand 56.000 kr. månedligt.

Hustru ingen fast indkomst.

Retten i Odense: Når henses til ægteskabets længde og den betydelige forskel i indtægter, sammenholdt med hustruens skrøbelige tilknytning til arbejdsmarkedet, at hun for tiden er arbejdsløs og at hun stadig tager sig af ægtefællernes to fællesbørn, findes der at burde pålægges manden at betale bidrag i en kortere overgangsperiode, således at hustruen har mulighed for at tilpasse sine livsvilkår til sine indtægter. Perioden kan skønsmæssigt fastsættes til 2 år.

2 års bidragspligt. 24½ års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand 30.300 kr. månedligt.

Hustru sygedagpenge.

Retten i Aalborg: Grundet en hjerneskade kan hustruen ikke forventes at kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet. Herefter, og henset til forskellen i fremtidig indkomst, pålægges manden bidragspligt i 2 år. Det indgår herved i bedømmelsen, at hustruen har haft fuldtidsarbejde det meste af ægteskabet.

2 års bidragspligt. 22 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst.

Hustru uoplyst.

Retten i Roskilde: Hustruen har under ægteskabet haft deltidsansættelse. Efter samlivsophævelsen fik hustruen konstateret sklerose. Hustruen har en sådan tilknytning til arbejdsmarkedet, at hun burde kunne skaffe sig et tilstrækkeligt underhold, men hun står lige nu i en svær situation. På denne baggrund fastsættes der derfor bidragspligt i 2 år.

2 års bidragspligt. 22 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand 1,5 million kr. årligt, hvortil kommer mulige indtægter fra særeje på ca. 25. millioner kr.

Hustru 20.000 kr. månedligt.

Retten i Sønderborg: Selvom hustruen har været erhvervsaktiv under ægteskabet, er der nogen usikkerhed om, hvorvidt hun har arbejde efter udløbet af det vikariat hun for tiden er ansat i. Retten finder derfor, at manden pålægges bidragspligt i 2 år.

1 års bidragspligt. 33 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand (70 år) 146.000 kr. årligt. Formue 8-9 millioner kr.

Hustru (65 år) 77.000 kr. årligt.

Retten i Helsingør: Retten finder, at hustruen med en formue på mellem 4 og 4½ million kr. efter bodeling, har adgang til at skaffe sig et tilstrækkeligt underhold. Da hendes underhold dog er betinget af realisation af det fælles bo og afkast deraf, finder retten efter en samlet vurdering, at manden skal pålægges bidragspligt i 1 år.

1 års bidragspligt. 32 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand 500.000 kr.

Hustru ingen indkomst. Pt. sygemeldt.

Retten i Kolding: På baggrund af hustruens tidligere langvarige tilknytning til arbejdsmarkedet vurderes, at hustruen har behov for et bidrag i en overgangsperiode, der fastsættes til 1 år.

1 års bidragspligt. 14 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst.

Hustru uoplyst.

Retten i Aalborg: Hustruen har i lange perioder af ægteskabet været hjemmegående. Under udlandsophold har hun dog haft arbejde. Hustruens nuværende beskæftigelsessituation (ledig) er ikke en følge af ægteskabet. Hustruen er ikke dagpengeberettiget og er for nylig flyttet fra Sverige til Danmark. Under disse omstændigheder, herunder ægteskabets varighed, og da hustruen for tiden er uden indkomst, har manden bidragspligt i en etableringsperiode på 1 år.

1 års bidragspligt. 11 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag i 2 år.

Indkomstforhold:

Mand (48 år) 380.000 kr. årligt.

Hustru (53 år) førtidspension.

Retten i Horsens: Under hensyn til ægteskabets varighed, parternes alder, forskellen i indkomsterne, graden af- og tilknytning til arbejdsmarkedet og at fællesbarnet bor hos hustruen, finder retten, at manden pålægges bidragspligt i en kortere overgangsperiode på 1 år.

1 års bidragspligt. 7 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst.

Hustru (udlænding) ingen indkomst og ingen mulighed for at få beskæftigelse.

Retten i Glostrup: Efter en samlet vurdering pålægges manden bidrag i en overgangsperiode på 1 år.

1 års bidragspligt. 7 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag i 5 år.

Indkomstforhold:

Mand 200-235.000 kr.

Hustru (udlænding) ingen indkomst.

Retten i Viborg: Hustruen har alene opholdstilladelse på grund af ægteskabet og hun har ikke mulighed for at forsørge sig selv. Trods beskedne indkomstforhold findes manden derfor at skulle betale bidrag i en kortere overgangsperiode, der fastsættes til 1 år.

1 års bidragspligt. 5 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst.

Hustru (udlænding) ingen indkomst.

Retten i Glostrup: Hustruen har alene opholdstilladelse på grund af ægteskabet og hun har ikke mulighed for at forsørge sig selv. Trods beskedne indkomstforhold findes manden derfor at skulle betale bidrag i en kortere overgangsperiode, der fastsættes til 1 år.

1 års bidragspligt. 5 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst. Er indlagt på hospice.

Hustru (udlænding) ingen indkomst.

Retten i Randers: Manden pålægges 1 års bidragspligt.

1 års bidragspligt. 4 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst.

Hustru (udlænding) ingen indkomst.

Retten i Svendborg: Der tages hensyn til at hustruen er udlænding og at hendes tilknytning til Danmark i det hele beror på ægteskabet. Hustruen kan ikke anvende sin uddannelse i Danmark og hendes danske sprogkunderskaber er begrænsede. Under disse omstændigheder pålægges manden bidragspligt i en kortere overgangsperiode på 1 år.

1 års bidragspligt. 1 års samliv.

Hustruen ønsker ægtefællebidrag længst muligt.

Indkomstforhold:

Mand uoplyst.

Hustru (udlænding) ingen indkomst pt., men har netop fået et arbejde.

Retten i Herning: Som udgangspunkt fastsættes intet bidrag efter så kort et samliv. Efter en konkret vurdering er det dog ikke udelukket. Under hensyn til at hustruen er flyttet til Danmark som følge af ægteskabet og først nu har fået et arbejde, finder retten undtagelsesvis behov for at pålægge bidrag i en overgangsperiode der fastsættes til 1 år.

3) Lejlighed

- Tillægges hustruen under hensyn til, at hun skal have parrets 2 børn boende hos sig (Retten i Glostrup).
  - Tillægges hustruen under hensyn til, at hun skal have parrets barn boende hos sig (Københavns Byret).
-

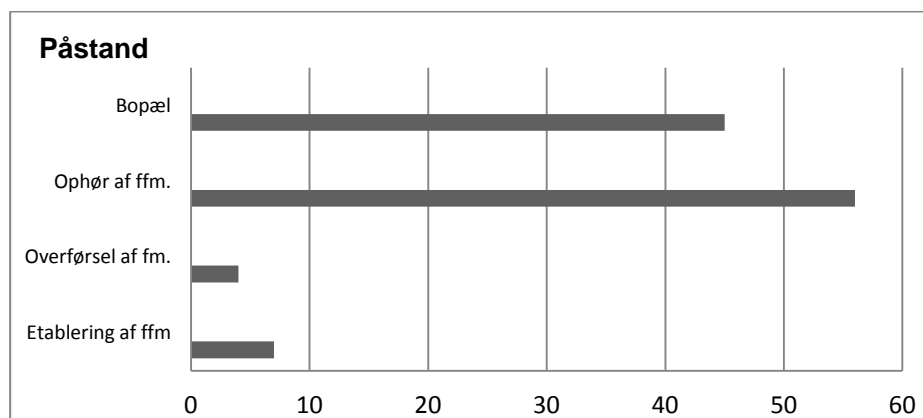
Bilag 3

Gennemgang af sager om forældremyndighed og bopæl indbragt for retten

Statsforvaltningen har gennemgået 100 sager om forældremyndighed og bopæl, som efter 1. oktober 2015 er blevet sendt til retten efter, at sagens behandling er blevet afsluttet i Statsforvaltningen, da der ikke er opnået enighed i sagerne. Gennemgangen er sket for nærmere at belyse det materielle indhold i de sager, som sendes til retten. De gennemgåede sager er forholdsmæssigt fordelt på Statsforvaltningens 9 kontorer.

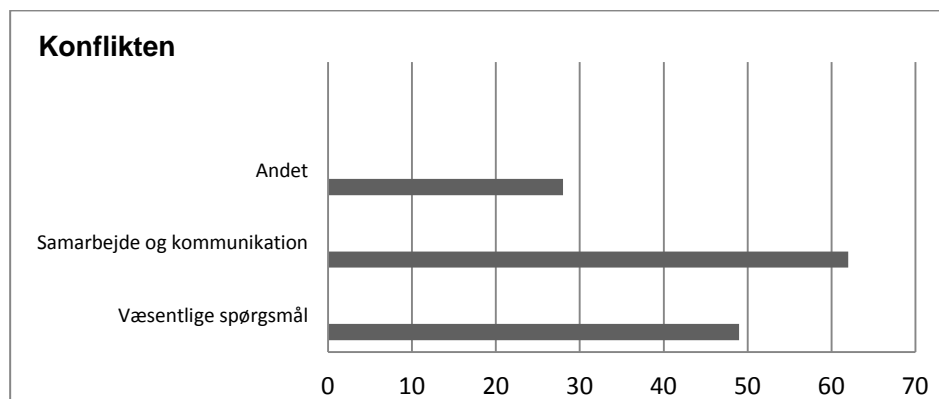
Gennemgangen viser, at hovedparten af sagerne vedrører spørgsmålet om ophævelse af den fælles forældremyndighed (forældreansvarslovens § 11) eller placering af barnets bopæl (forældreansvarslovens § 17), mens kun en mindre andel af sagerne vedrører spørgsmålet om overførsel af forældremyndighed eller etablering af fælles forældremyndighed (forældreansvarslovens § 14).

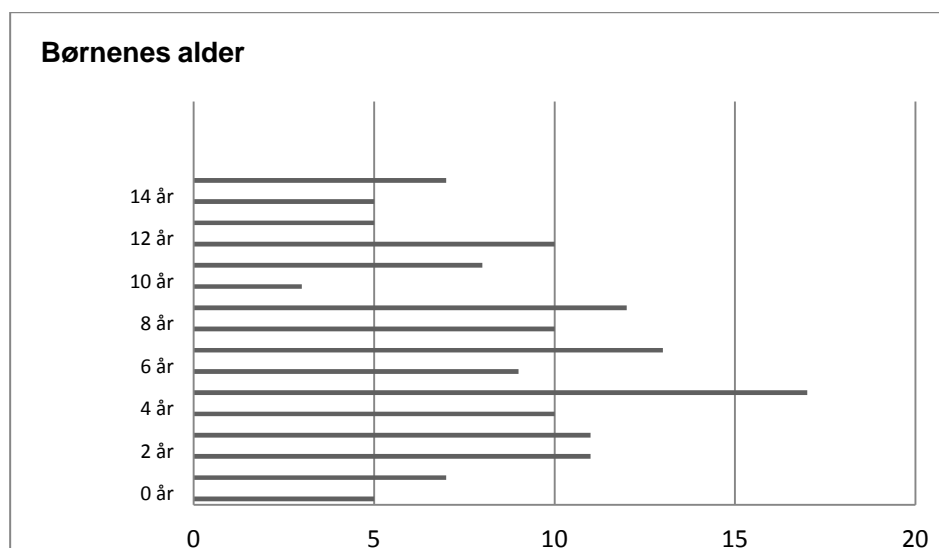
Samarbejde og kommunikation mellem forældrene vurderes at være hovedproblemet i mere end halvdelen af sagerne. Særligt i forbindelse med sager med påstand om ophævelse af fælles forældremyndighed ses samarbejde og kommunikation at være problemet, idet det umiddelbart kan se ud som om forældrene vælger at søge den fælles forældremyndighed ophævet i et håb om, at det vil løse konflikterne.

Væsentlige spørgsmål, som kræver enighed i forældreansvarslovens forstand udgør desuden et hovedproblem i ca. halvdelen af sagerne. I denne gruppe er der en overvægt af bopælssager.

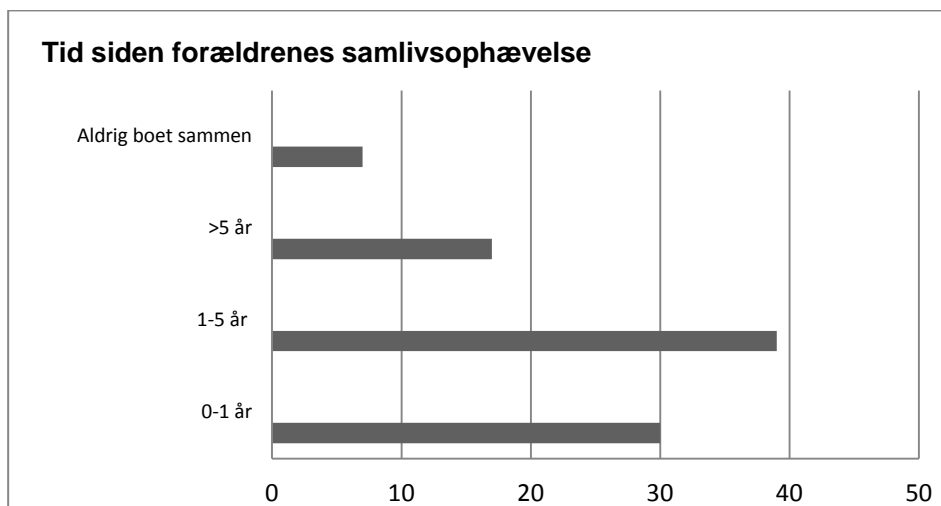

Sagerne drejer sig om børn i alle aldre. Der er dog kun tale om ganske få sager, hvor barnet er mere end 14 år.

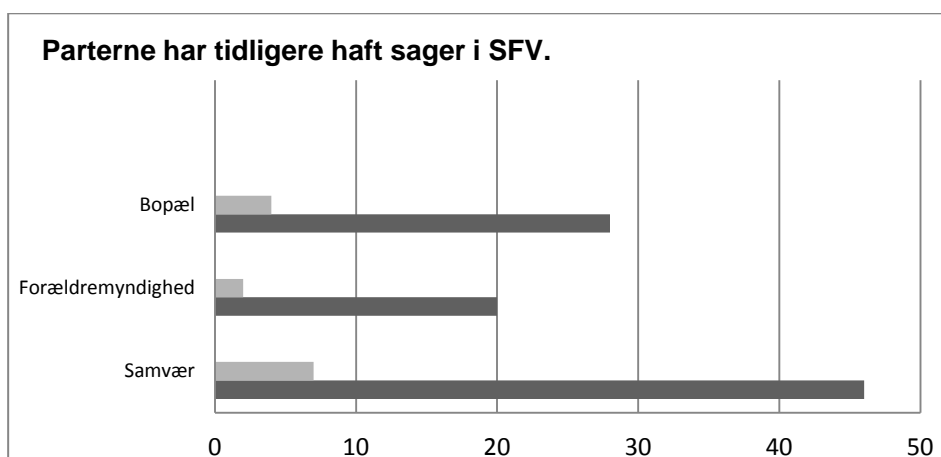

I de sager, hvor der var oplysninger om, hvornår forældrene senest havde boet sammen, viste gennemgangen, at forældrene i langt de fleste sager havde boet sammen inden for de seneste 5 år, mens en mindre andel af sagerne vedrørte forældre, som var flyttet fra hinanden for mere end 5 år siden eller aldrig havde boet sammen.

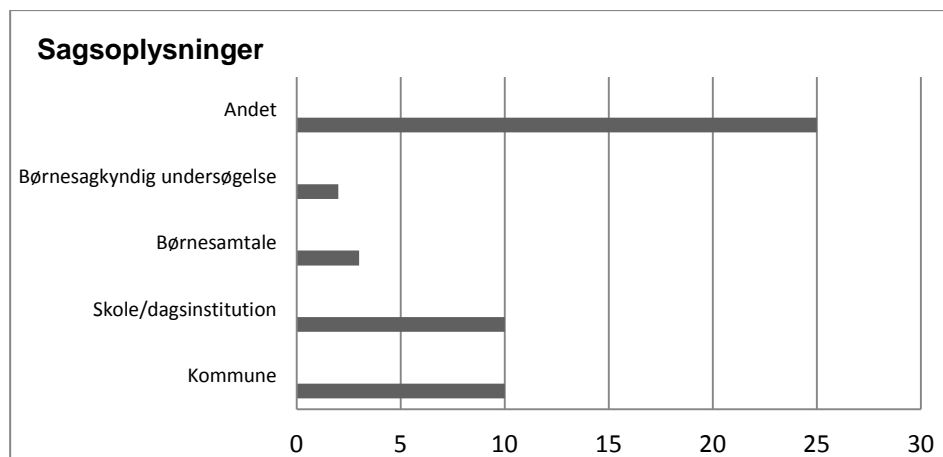

Gennemgangen viste, at parterne i en stor del af de sager, der blev sendt til retten tidligere havde haft sager om forældremyndighed, bopæl og samvær i Statsforvaltningen. I de fleste tilfælde drejede det sig om, at parterne havde haft 1-2 sager om forældremyndighed og/eller bopæl og eller/samvær (de mørkegrå søjler), mens parterne i færre tilfælde havde haft mere end to sager om det samme spørgsmål (de lysegrå søjler). Set i forhold til, at forældrene i de fleste sager havde ophævet samlivet for mindre end 5 år siden, er der tale om, at der i familierne har været flere sager på forholdsvis kort tid, og at der således ofte kun er kort tid mellem sagerne.

I forbindelse med sagernes behandling er der i en del af sagerne indhentet forskellige oplysninger. For at beskytte børnene mod unødigt at blive inddraget i forældrenes konflikt, så de ikke indkaldes til samtale både i Statsforvaltningen og i retten, er Statsforvaltningen tilbageholdende med at indkalde børn til samtale i forældremyndigheds- og bopælsager, som sendes til retten.

I en del af sagerne indhentes oplysninger om forældrene og barnet fra kommune og skole eller daginstitution. I de 25 sager, hvor der ellers er indhentet oplysninger, er der blandt andet tale om oplysninger fra egen læge, psykiatrien, politi, fogedret og kriminalforsorg.

Samlet set bekræfter ovennævnte gennemgang, at Statsforvaltningen i et stort antal af de sager der sendes til retterne kender både parterne og sagens øvrige omstændigheder og konfliktniveau fra tidligere eller samtidige sager.

Hvis afgørelseskompetencen i de sager lå i Statsforvaltningen, ville den samlede sagsbehandlingstid kunne forbedres for borgerne, ligesom den samlede indsats, løsning og konflikthåndtering kunne kædes sammen med den indsats, der allerede er i gang i Statsforvaltningen.

Bilag 4

Køreplan for det særlige spor

I forbindelse med evalueringen af forældreansvarsloven i 2011 og den efterfølgende politiske aftale om ændring af forældreansvarsloven blev der taget initiativ til at udvikle en særlig procedure, et såkaldt "særligt spor", for behandlingen af de meget konfliktfyldte sager.

Initiativet tilsigter at styrke det børnesagkyndige element i sagsbehandlingen ved brug af den tværfaglige metode¹ og med inddragelse af tværsektoriel viden mellem statsforvaltning og kommune.

De meget konfliktfyldte sager, som blev gennemgået i forbindelse med evalueringen af forældreansvarsloven, viste, at forældrene ikke sjældent havde en sag i både statsforvaltningen og kommunen, og at både den familieretlige og den socialretlige sag var kompleks.

Evalueringen pegede på, at denne gruppe af sager burde løses hurtigt for herved at begrænse konflikten og graden af belastning af barnet og forældrene. En vigtig forudsætning for dette er et mere systematiseret samarbejde mellem statsforvaltningen og kommunerne. Et samarbejde, som kan danne rammen om, at den relevante faglige viden og det konkrete kendskab til familiens forhold hurtigt og smidigt kan samles. På denne måde sikres en mere fokuseret afdækning af eventuelle yderligere behov for undersøgelser og et solidt grundlag for den mest hensigtsmæssige løsning for barnet og forældrene.

Formålet med denne køreplan er at beskrive indholdet og forventningen til et sådant systematiseret tværsektorielt samarbejde mellem statsforvaltning og kommuner i de meget konfliktfyldte sager, hvor familien er kendt hos begge myndigheder. De meget konfliktfyldte sager kan være samværssager, men det kan også være sager om forældremyndighed og bopæl.

Køreplanen skal understøtte en fælles forståelse for betydningen af samarbejdet og sikre en gensidig forståelse af opgaver og kompetencer hos de to myndigheder. Det er opfattelsen, at disse forhold er vigtige forudsætninger for et mere systematiseret og velfungerende samarbejde.

Køreplanen retter sig til sagsbehandlere i statsforvaltningen og kommunerne, og køreplanen er tænkt som et arbejdsredskab til sagsbehandlerne, når de behandler en sag, som både verserer i statsforvaltningen og i det kommunale system.

---

¹ 1 Familienstyrelsen iværksatte med midler fra satspuljen 1. januar 2007 en forsøgsordning med tværfaglige møder i højkonfliktsager for at give børneperspektivet en central plads og for at synliggøre barnets behov. Forsøgsordningen var en udrulning af en model, som tidligere havde været anvendt i Ribe, hvor mødet mellem jurist og forældre blev suppleret med inddragelse af børnesagkyndig ekspertise. Projektet blev iværksat for at kvalificere sagsbehandlingsarbejdet i tilbagevendende, tunge, komplekse og ressourcekrævende samværssager.

MÅLGRUPPEN OG VISITERINGEN AF SAGER TIL DET SÆRLIGE SPOR

De sager, som er omfattet af "det særlige spor", er sager, hvor forældrene har et vedvarende højt konfliktniveau, og som både fra et familieretligt og fra et socialretligt perspektiv må anses for komplekse. Barnet er udsat i disse sager, som er kendetegnet ved at rumme en eller flere af følgende faktorer:

- Forældrene har et vedvarende meget højt konfliktniveau, der overskygger fokus på barnet
- Der er vold eller overgreb i familien eller påstand herom
- Der er misbrugsproblemer i familien
- Der er tunge sociale problemer i familien
- Barnet har særlige behov, eksempelvis i form af udviklingsforstyrrelse, psykiske problemer eller andet.

Det er vigtigt, at statsforvaltningen i disse sager er opmærksom på underretningspligten til kommunen.

KOMPETENCER OG SAGSOPLYSNING

Et fælles mål – barnets bedste

I sager om udsatte børn arbejder både statsforvaltningen og kommunerne for at sikre barnets bedste, og begge myndigheder har fokus på barnets behov. De familieretlige regler om forældremyndighed, barnets bopæl og samvær og de socialretlige regler om beskyttelse mod omsorgssvigt og overgreb har således som overordnet mål at sikre barnets bedste.

Opsummering af en del af statsforvaltningens kompetencer

- Indledning af en sag kræver ansøgning fra en af forældrene Sagsoplysningen kan bl.a. foregå ved:
- Forældrenes egne oplysninger
- Samtaler med barnet
- Børnesagkyndige undersøgelser
- Sagkyndige erklæringer om forældrene
- Udtalelser fra fagpersoner (læge, sundhedsplejerske, skole, børnehave o. lign.)
- Overvåget samvær Beslutningskompetence:
- Fastsættelse af samværets omfang, placering og afvikling (vilkår for samværet) – midlertidige og endelige afgørelser
- Midlertidige afgørelser om forældremyndighed og bopæl Andre kompetencer:
- Rådgivningsindsats rettet mod forældrene og barnet
- Konfliktmægling
- Børnegrupper

Opsummering af en del af kommunernes kompetencer

- Indledning af en sag kræver ikke ansøgning Sagsoplysningen kan bl.a. foregå ved:
  - Børnefaglige undersøgelser
  - Forældrekompetenceundersøgelser
-

- Samtaler med barnet
- Psykologiske undersøgelser af barnet og forældrene
- Udtalelser fra fagpersoner (læge, sundhedsplejerske, skole, børnehave o. lign.) Beslutningskompetence:
- Hvis barnet har behov for støtte, har kommunen en bred vifte af muligheder for at yde barnet og familien støtte

Uddybende gennemgang af kompetencer og sagsoplysning

Forældreansvarsloven administreres inden for et privatretligt system, hvor sagens parter – forældrene – **har rådighed over sagen.**

Dette betyder, at statsforvaltningen ikke kan tage en sag op af egen drift. Statsforvaltningens behandling af en sag forudsætter således en ansøgning eller anmodning fra en forælder.

Det betyder også, at statsforvaltningen ikke kan behandle en sag, hvis den forælder, som har indledt sagen med en ansøgning til statsforvaltningen, trækker ansøgningen tilbage. Statsforvaltningen har imidlertid pligt til at underrette kommunen, hvis de oplysninger, som statsforvaltningen har fået under sagens behandling, giver grundlag for dette.

Statsforvaltningen kan heller ikke tage en sag op og ændre et allerede fastsat eller aftalt samvær, hvis en kommune orienterer statsforvaltningen om, at samværet efter kommunens opfattelse ikke er til barnets bedste.

Systemet omkring forældreansvarsloven adskiller sig herved fra det socialretlige system, hvor kommunen har en forpligtelse til at agere **af egen drift.**

Kommunalbestyrelsen har nemlig en tilsynspligt i forhold til alle børn under 18 år, der opholder sig i kommunen. Tilsynet indebærer, at kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om et barn i kommunen har brug for særlig støtte, og om der derfor skal iværksættes en undersøgelse af barnets eller den unges forhold.

Forældreansvarsloven hviler også på et princip om, at forældrene i høj grad skal hjælpes til **selv at finde løsninger.** Som led i statsforvaltningens forligsbestræbelser kan statsforvaltningen afholde møder med forældrene, og statsforvaltningen tilbyder også børnesagkyndig rådgivning og konfliktmægling med henblik på at forlige forældrene i en sag.

Hvis forældrene under sagens behandling bliver enige om samværet, barnets bopæl eller forældremyndigheden, må statsforvaltningen som udgangspunkt antage, at forældrenes aftale er udtryk for, hvad der er bedst for barnet. Dette skyldes, at forældrene anses for at være de nærmeste til at vurdere, hvad der er bedst for deres barn.

Der kan dog være tilfælde, hvor det på baggrund af forældrenes oplysninger er tydeligt for statsforvaltningen, at den indgåede aftale vil være til skade for barnet. I disse tilfælde vil forældrenes aftale medføre, at statsforvaltningen er forpligtet til at underrette kommunen, og hvis der er tale om en samværsaftale, vil statsforvaltningen kunne afslå at udfærdige et samværsdokument, der svarer til forældrenes aftale.

Hvis forældrene ikke bliver enige om barnets samvær med den forælder, som barnet ikke bor hos, kan statsforvaltningen træffe **afgørelse** om omfanget af dette samvær. Det bemærkes dog, at det ikke er muligt for statsforvaltningen at fastsætte samvær mod en samværsforælders ønske. Dette skyldes, at samvær bør være udtryk for den samværssøgendes egen vilje og ønske om kontakt med barnet og ikke et resultat af indgriben fra det offentlige.

Det er også vigtigt at være opmærksom på, at statsforvaltningen behandler en **partstvist** mellem de to forældre, mens kommunerne ikke skal træffe afgørelse i en partstvist.

Det betyder, at det i første omgang er forældrene, som under behandlingen af en sag hos statsforvaltningen, har ansvaret for, at relevante oplysninger kommer frem under sagens behandling², og at statsforvaltningen har pligt til at inddrage begge forældre under sagens behandling. Dette gælder uanset, om forældrene har fælles forældremyndighed, eller den ene forælder har forældremyndigheden over barnet alene.

Kommunernes afgørelser træffes i forhold til **forældremyndighedsindehaveren**, og kommunen vil ikke nødvendigvis inddrage den forælder, som ikke har del i forældremyndigheden.

Særligt om overvåget samvær

Statsforvaltningen kan som vilkår for et samvær bestemme, at samværet skal være **overvåget**. Overvåget samvær bruges som altovervejende hovedregel kun som en overgangsordning, hvor samværet overvåges med henblik på, at der efter overvågningen kan etableres et samvær uden overvågning.

Hvis et barn er anbragt uden for hjemmet, træffes afgørelser om overvåget samvær af børne- og ungeudvalget. Kommunen kan således ikke fastsætte overvåget samvær på samme måde som statsforvaltningen, men kan med forældremyndighedsindehaveres samtykke tilbyde **andre støtteforanstaltninger** efter serviceloven. Kommunen kan f.eks. yde støtte i form af en kontaktperson til barnet eller i form af en person, som er til stede under samværet.

Særligt om midlertidig overførsel af forældremyndighed

Statsforvaltningen kan også – efter ansøgning eller anmodning fra en forælder – træffe afgørelse om den midlertidige forældremyndighed over barnet og barnets midlertidige bopæl. Det er retten, som træffer den endelige afgørelse om forældremyndighed og bopæl.

Forældreansvarslovens altovervejende udgangspunkt er, at forældre har fælles forældremyndighed og ansvar over for deres barn også efter en samlivsophævelse, separation eller skilsmisse.

Fælles forældremyndighed kræver ikke enighed om samtlige spørgsmål omkring barnet, men enighed om væsentlige beslutninger vedrørende barnet. Den forælder, som barnet har bopæl hos, kan træffe afgørelse om overordnede forhold i barnets daglige liv, herunder hvor i landet barnet skal bo.

---

² Statsforvaltningen skal dog altid indhente de oplysninger, som er nødvendige for at afgøre en sag. Dette princip, som er et grundlæggende princip i forvaltningsretten, kaldes officialprincippet.

Hvis statsforvaltningen modtager en anmodning om, at der træffes en midlertidig afgørelse om forældremyndighed eller om barnets bopæl, skal statsforvaltningen træffe afgørelse herom hurtigst muligt og så vidt muligt inden 4 uger. Afgørelsen kan også træffes **straks**, hvis dette i den konkrete sag er nødvendigt.

Der vil samtidig med en midlertidig afgørelse om forældremyndighed eller om barnets bopæl kunne træffes en midlertidig afgørelse om samværet. På den måde kan barnets behov for at have en tæt kontakt til begge forældre i den tid, der går, indtil den endelige afgørelse om forældremyndigheden eller barnets bopæl foreligger, kunne tilgodeses.

Af hensyn til barnet vil der kunne være behov for at træffe en midlertidig afgørelse om ophør af den fælles forældremyndighed. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis uenigheden mellem forældre, der har fælles forældremyndighed, medfører, at barnet ikke får den nødvendige medicinske eller psykologiske behandling. Hvis den ene forælder er flyttet på krisecenter med barnet, kan der også være behov for at træffe en midlertidig afgørelse om forældremyndighed, idet den anden forælder i modsat fald vil kunne få barnet udleveret fra daginstitution, skole el.lign.

Hvis en kommune vurderer, at forældremyndighedsindehaveren/forældremyndighedsindehaverne er ude af stand til selv med støtte at varetage omsorgen for barnet, åbner den socialretlige lovgivning kun mulighed for **en anbringelse uden for hjemmet** med eller uden samtykke fra forældremyndighedsindehaveren/forældremyndighedsindehaverne.

Hvis der er eneforældremyndighed, og kommunen vurderer, at den forælder, som ikke har del i forældremyndigheden, er i stand til at varetage omsorgen for barnet, kan kommunen vejlede den forælder, som ikke har del i forældremyndigheden, om muligheden for at søge om den midlertidige forældremyndighed over barnet. Efter den familieretlige lovgivning kan statsforvaltningen - efter ansøgning fra den forælder, som ikke har del i forældremyndigheden - træffe afgørelse om, at forældremyndigheden midlertidigt overføres til denne forælder, hvis dette er bedst for barnet.

Der kan altså være tilfælde, hvor en tvangsfjernelse af barnet kan undgås ved, at statsforvaltningen træffer afgørelse om midlertidigt at overføre forældremyndigheden til en forælder, som er uden del i forældremyndigheden.

SAMARBEJDSFLADER OG KØREPLAN

I de sager, som skal håndteres i et samarbejde mellem statsforvaltning og kommune, vil kommunen normalt blive kontaktet af en sagsbehandler i statsforvaltningen, som har indledt en sag om samvær, forældremyndighed eller bopæl. Når statsforvaltningen således har visiteret sagen til "det særlige spor", fordi der er tale om et udsat barn med en social sag, indledes samarbejdet og dialogen med kommunen.

Det samme gælder, hvis en sagsbehandler i kommunen under sagens behandling bliver opmærksom på, at der verserer en sag i statsforvaltningen. I så fald tager sagsbehandleren i

---

kommunen kontakt til statsforvaltningen, og samarbejdet og dialogen med statsforvaltningen indledes.

Overordnet set er formålet med samarbejdet og dialogen at skabe en **samlet fremtidssikret løsning til barnets bedste og undgå unødvendige parallelle forløb** i statsforvaltningen og kommunerne.

For at opnå dette formål kan kommunerne og statsforvaltningen – når der verserer en sag hos begge myndigheder - have interesse i at udveksle oplysninger om kendskabet til familien og foreliggende oplysninger og gennemførte undersøgelser (børnefaglig undersøgelse, børnesagkyndig undersøgelse m.v.).

Tværgående sagsoplysning

Afhængigt af barnets alder og modenhed holder både statsforvaltningen og kommunerne som led i sagens oplysning samtaler med barnet.

Det kan være sådan, at en børnesamtale, som er afholdt i enten statsforvaltningen eller kommunen, kan indeholde oplysninger, som er relevante for en afgørelse, som kommunen eller statsforvaltningen skal træffe.

Statsforvaltningen kan inddrage barnet og dets perspektiv ved en **børnesagkyndig undersøgelse**, som belyser barnet set i forhold til forældrene. Statsforvaltningen kan også indhente en **sagkyndig erklæring** om en eller begge forældre.

Kommunen kan gennemføre en **børnefaglig undersøgelse**. En sådan undersøgelse handler om barnets forhold og kan indeholde oplysninger, som er relevante for den afgørelse, som statsforvaltningen skal træffe. Undersøgelsen kan f.eks. pege på særlige forhold, som skal være til stede hos samværsforælderen, for at han/hun kan tage vare på barnet. I sager, hvor barnet er påvirket af forældrenes vedvarende høje konfliktniveau, vil inddragelse af samværsforælderen være særlig relevant.

I forbindelse med den børnefaglige undersøgelse kan kommunen gennemføre en **forældrekompetenceundersøgelse**.

Som udgangspunkt vil kommunen ikke kunne erstatte en forældrekompetenceundersøgelse med en børnesagkyndig undersøgelse, der er gennemført i statsforvaltningen, ligesom statsforvaltningen som udgangspunkt ikke vil kunne erstatte en børnesagkyndig undersøgelse med kommunens forældrekompetenceundersøgelse. En forældrekompetenceundersøgelse vil dog kunne indeholde oplysninger, som er relevante for den afgørelse, som statsforvaltningen skal træffe, ligesom en børnesagkyndig undersøgelse vil kunne indeholde oplysninger, som er relevante for den afgørelse, som kommunen skal træffe.

Kommunerne og statsforvaltningen bør være opmærksomme på muligheden for eksempelvis at udvide en forældrekompetenceundersøgelse i kommunalt regi for herved at undgå, at der sideløbende eller efterfølgende iværksættes en overlappende børnesagkyndig undersøgelse i statsforvaltningen, og altså undgå utilsigtede parallelle forløb hos myndighederne, som

---

medfører en yderligere – og unødvendig – inddragelse af barnet i sagen og belastning af familien.

Tværgående foranstaltninger

Statsforvaltningen skal være opmærksom på muligheden for at inddrage kommunen i sager om **overvåget samvær**.

En afgørelse om samvær, der er truffet af statsforvaltningen, ophæver eller indskrænker ikke kommunens **tilsynspligt** over for det barn, som sagen vedrører. Hvis statsforvaltningen eller kommunen bliver opmærksom på, at der er behov for særlig støtte i forbindelse med samværet, kan det være relevant at koordinere indsatsen.

Eksempelvis kan statsforvaltningen inddrage kommunen, hvis statsforvaltningen bliver opmærksom på, at barnet har behov for en kontaktperson eller anden støtte efter serviceloven under samværet³.

Statsforvaltningen og kommunen bør i øvrigt overveje, om det i den konkrete sag kan være hensigtsmæssigt, og om det er muligt at **koordinere eventuelle støtteforanstaltninger**, der er sat i værk i forhold til bopælsforælderen med fastsættelsen af samvær med den anden forælder. Eksempelvis kan det i en sag, hvor der foregår familiebehandling, være nyttigt, at den tidsmæssige fastlæggelse af samværet med den anden forælder koordineres i forhold til, hvornår familiebehandlingen foregår.

Der bør være fokus på muligheden for at indgå aftaler med kommunen om at anvende kommunens faciliteter, eksempelvis et kommunalt familiehus, som afhentnings- og afleveringssted i forbindelse med samvær, når andre muligheder er afsøgt, og når det er af afgørende betydning for barnet, at forældrene

ikke mødes i forbindelse med samværet. Det er erfaringen, at det i de meget konfliktfyldte sager ofte er meget effektivt at undgå, at forældrene mødes i forbindelse med samvær, ikke mindst i situationer, hvor det trods samværsforældrens vold mod bopælsforælderen er bedst for barnet at bevare kontakten med samværsforælderen.

Tværfaglige og tværsektorielle møder

Den **tværfaglige metode**, hvor det børnesagkyndige og det juridiske element kombineres, anvendes i alle sager omfattet af "det særlige spor".

Det er vigtigt, at statsforvaltningen og kommunen samarbejder om at finde løsninger, der er holdbare for barnet og familien, og som led i dette samarbejde kan der holdes **tværsektorielle møder**, hvor det samlede konkrete kendskab til familien og den relevante faglige viden er til stede. På møderne kan det afdækkes, om der er behov for yderligere undersøgelser eller rådgivning.

---

³ Jf. servicelovens § 52, stk. 3, og vejledning nr. 3 til serviceloven.

De tværsektorielle møder afholdes dér, hvor det er mest hensigtsmæssigt, og det bør på forhånd afklares, hvad der skal drøftes på mødet.

Myndighederne bør under sagsbehandlingen overveje det tværsektorielle samarbejde, så myndighederne er opmærksomme på det i deres sagsoplysning. Kommunen kan være opmærksom på det tværsektorielle samarbejde, når de taler med borgere, som vil søge statsforvaltningen om samvær, forældremyndighed og bopæl, og statsforvaltningen kan allerede i visitationen være opmærksom på det tværsektorielle samarbejde, så statsforvaltningen eventuelt kan inddrage kommunen allerede i forbindelse med det første møde.

Der bør udpeges **kontaktpersoner** hos både statsforvaltningen og kommunerne, som har erfaring med at behandle de sager, der er omfattet af "det særlige spor". Ligeledes bør der gennem temadage sættes fokus på det tværsektorielle samarbejdes praktiske aspekter. Kontaktpersonerne vil kunne kontaktes i den indledende fase af samarbejdet, og kontaktpersonerne vil også kunne kontaktes med henblik på generel rådgivning uden direkte forbindelse til en konkret sag.

Rådgivning og forebyggelse

Både statsforvaltningen og kommunerne har **rådgivningstilbud** til forældre/familier, og myndighederne bør have for øje, hvilke rådgivningstilbud og -muligheder, der er henholdsvis i statsforvaltningen og i kommunen og i den forbindelse overveje, hvor det er mest hensigtsmæssigt, at en rådgivning gennemføres.

Såvel ambitionen med "det særlige spor" om at skabe konfliktdæmpende løsninger for familierne som den generelle tendens i navnlig den familieretlige lovgivning om at give ansvaret for løsninger til forældrene peger på relevansen af rådgivning og formidling af viden.

Tidlig indsats og fokus på barnets udvikling er centralt både på servicelovens område og på forældreansvarslovens område.

På forældreansvarslovens område er der udviklet forligsredskaber såsom **konfliktmægling, tværfaglige møder og børnesagkyndig** rådgivning, der skal understøtte parternes egen konfliktløsning.

Kommunen skal sørge for, at forældre med børn og unge og andre, der faktisk søger for et barn eller en ung, kan få gratis familieorienteret rådgivning til løsning af vanskeligheder i familien. Rådgivningen skal kunne modtages anonymt og som et åbent tilbud. Børn og unge med adfærdsvanskeligheder eller nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne samt deres familier skal ligeledes tilbydes gratis rådgivning, undersøgelse og behandling.

Hvis det er af væsentlig betydning for barnets eller den unges særlige behov for støtte, kan kommunen bl.a. tilbyde familiebehandling. I den forbindelse tilbyder flere kommuner forældreprogrammer, som fokuserer på problemerne i familien og lægger vægt på familiens egne ressourcer. Det kan være familierådslagning, forældrevejledningsprogrammer eller andet, der bl.a. har til formål at sikre en positiv dialog i familien og mindske samspilsvanskeligheder. Programmerne kan anvendes forebyggende eller som led i en egentlig foranstaltning.

TYPEEKSEMPLER

Midlertidig overførsel af forældremyndighed

- En forælder med del i forældremyndigheden vil ikke samtykke til en foranstaltning i forhold til barnet. Efter ansøgning kan statsforvaltningen midlertidigt overføre forældremyndigheden til den anden forælder, sådan at denne forælder midlertidigt har forældremyndigheden alene over barnet, hvis dette er bedst for barnet.
- Der er åbenlys fare for, at barnets sundhed eller udvikling lider alvorlig skade på grund af omsorgssvigt af forskellig art hos den forælder, som har forældremyndigheden over barnet alene. Statsforvaltningen kan efter ansøgning midlertidigt overføre forældremyndigheden til den anden forælder, hvis dette er bedst for barnet.

Udpegning af forældremyndighedsindehaver ved dødsfald

- Der kan også være behov for et samarbejde mellem kommune og statsforvaltning i forbindelse med udpegning af en ny forældremyndighedsindehaver ved dødsfald.

Kommunale foranstaltninger i forbindelse med samvær

- Det kan være relevant med et tværsektorielt møde, hvor alle relevante oplysninger bringes i spil, når det kan være aktuelt at fastsætte et samvær, som forventes at aktivere et behov for støtte efter serviceloven. Et samarbejde om sagens løsning gør det muligt at gå fra statsforvaltningens rammesættende regi til kommunens behandlingsinitiativer og tænke disse led sammen. Der kan eksempelvis være tale om støtte til en samværsforælder, der enten på grund af fysiske handicap eller psykiske vanskeligheder har brug for mere eller mindre permanent støtte, uden at barnet bør fratages muligheden for samvær med forælderen af den grund. Der kan også være tale om, at kommunen kan yde støtte efter serviceloven i form af en kontaktperson til barnet eller i form af en person, som er til stede under samværet sammen med barnet.
- Der kan også være tale om at indgå aftaler om at anvende kommunens faciliteter, eksempelvis et kommunalt familiehuse, som afhentnings- og afleveringssted i forbindelse med samvær, hvis andre muligheder er afsøgt, og det er afgørende for barnet, at forældrene ikke mødes i forbindelse med samværet.

Oplysninger og undersøgelser

- Begge myndigheder bør være opmærksomme på muligheden for fælles oplysning af sagen. Har kommunen eksempelvis iværksat en forældrekompetenceundersøgelse, kan statsforvaltningen overveje at bede kommunen om at udvide undersøgelsen helt konkret med henblik på at undgå en parallel undersøgelse i statsforvaltningen til gene og belastning for barnet og familien.

VIDEREGIVELSE AF OPLYSNINGER

Både statsforvaltning og kommuner skal i forbindelse med deres sagsbehandling foretage vurderinger, der kan bygge på faktuelle oplysninger, den anden myndighed er i besiddelse af. Ligeledes træffer begge myndigheder afgørelser, som kan have vidtrækkende konsekvenser for den anden myndigheds konkrete opgavevaretagelse og kan være en nødvendig forudsætning herfor.

Samarbejdet om at finde helhedsorienterede løsninger forudsætter i sagens natur, at de to myndigheder inddrager hinanden og så vidt muligt det samlede oplysningsgrundlag.

Muligheden for at udveksle oplysninger myndigheder imellem er reguleret i forvaltningsloven, persondataloven og serviceloven. Disse regler skal blandt andet sikre, at der kun udveksles fortrolige oplysninger om blandt andet børn og unge og deres familier med andre fagpersoner, når det er nødvendigt, og når det har et sagligt formål.

Rent praktisk i forhold til sagerne omfattet af "det særlige spor" vil statsforvaltningen under det første møde med familien afdække, om forældrene har en sag i kommunen. Hvis dette er tilfældet, og hvis statsforvaltningen mener, at de oplysninger, som er en del af forældrenes sag i kommunen, kan have betydning for sagen i statsforvaltningen, må statsforvaltningen bede om forældrenes **samtykke** til at indhente de oplysninger om familien, som kommunen er i besiddelse af, og som har betydning for statsforvaltningens sag.

Oplysninger kan indhentes i form af kopi af sagsakter eller i form af anmodning om udtalelse om et afgrænset tema.

På samme måde vil kommunen, der under sagens behandling bliver opmærksom på, at forældrene også har en sag hos statsforvaltningen, indhente forældrenes samtykke til at indhente oplysninger hos statsforvaltningen.

---

www.sim.dk